

237

INSTRUKCJA PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW

z dnia 4 sierpnia 1967 r.

w sprawie postępowania przy zawieraniu i wykonywaniu umów sprzedaży i umów dostawy związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej.

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Przy zawieraniu i wykonywaniu umów sprzedaży i umów dostawy stosuje się zasady zawarte w Kodeksie

cywilnym, a w szczególności przepisy o czynnościach prawnych, terminach i przedawnieniu roszczeń (art. 56—125), przepisy o zobowiązaniach w ogólności (art. 353—404 i 456—534), a nadto przepisy o umowie sprzedaży (art. 535—588) i o umowie dostawy (art. 605—612).

2. Przy zawieraniu i wykonywaniu umów sprzedaży i umów dostawy stosuje się ponadto zasady zawarte w przepisach szczególnych, a w szczególności ogólne warunki umów sprzedaży towarów przeznaczonych na eksport oraz ogólne warunki umów sprzedaży towarów pochodzących z importu, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 13 lutego 1967 r. w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr 12, poz. 64).

3. Przez użyte w dalszych przepisach instrukcji określenie „ogólne warunki umów” rozumie się ogólne warunki umów sprzedaży wymienione w ust. 2.

§ 2. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej powinny przy zawieraniu umów sprzedaży i umów dostawy oraz przy ich wykonywaniu stosować się do wytycznych postępowania zawartych w niniejszej instrukcji, biorąc pod uwagę obowiązki wynikające z narodowych planów gospodarczych, ekonomiczność produkcji i obrotu, zabezpieczenie gospodarki przed stratami i konkretne okoliczności, w jakich umowa zostaje zawarta lub jest wykonywana.

2. Niestosowanie się do instrukcji powoduje skutki cywilno-prawne jedynie wówczas, gdy wynikają one z przepisów Kodeksu cywilnego, przepisów szczególnych oraz ogólnych warunków umów.

§ 3. 1. Ilekroć w instrukcji jest mowa o:

- 1) „sprzedawcy”, rozumie się przez to również dostawcę, chyba że przepis wyraźnie wskazuje, że dotyczy on tylko umowy sprzedaży,
- 2) „kupującym”, rozumie się przez to również odbiorcę, chyba że przepis wyraźnie wskazuje, że dotyczy on tylko kupującego,
- 3) „kontrahencie”, rozumie się przez to osobę posiadającą siedzibę za granicą, której towar kupiony w kraju ma być odprzedany albo od której został kupiony,
- 4) „kontrakcie”, rozumie się przez to umowę zawartą z kontrahentem,
- 5) „towarze”, rozumie się przez to rzeczy ruchome,
- 6) „zamówieniu”, rozumie się przez to ofertę złożoną przez kupującego.

2. Przepisy dotyczące zamówień składanych przez kupujących stosuje się odpowiednio do ofert sprzedawców, chyba że z treści przepisu wynika, iż dotyczą one tylko zamówień.

§ 4. 1. Umowy co do zakupu za granicą kompletnych obiektów, maszyn, urządzeń, sprzętu technicznego oraz części zamiennych objętych zarządzeniem nr 88 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1963 r. w sprawie wyeliminowania zbędnego importu kompletnych obiektów, maszyn, urządzeń, sprzętu technicznego oraz części zamiennych (Monitor Polski Nr 55, poz. 276) można zawierać tylko z uwzględnieniem zasad i trybu określonych w tym zarządzeniu.

2. Zakup za granicą towarów nie objętych przepisami powołanego w ust. 1 zarządzenia Prezesa Rady Ministrów, a objętych w planie importu pozycją „towary pozostałe”, dopuszczalny jest wtedy, gdy nie ma możliwości otrzymania takiego samego towaru produkcji krajowej albo gdy towary produkcji krajowej ze względu na niższą jakość lub inne właściwości nie zaspokoiłyby w pełni potrzeb kupującego. Przed złożeniem zamówienia na zakup towaru za granicą kupujący powinien zasięgnąć opinii jednostki zbytu, która sprzedaje takie same lub zbliżone towary produkcji krajowej, a gdy dla takich towarów nie ma jednostki zbytu — opinii zjednoczenia wiodącego, grupującego producentów takich towarów. Zasięgnięcie opinii jednostki zbytu lub zjednoczenia wiodącego nie jest wymagane w odniesieniu do towarów „wymienionych”, tj. imiennie wyspecyfikowa-

nych ilościowo lub wartościowo, w planie importu, a w odniesieniu do towarów objętych w planie importu pozycją „towary pozostałe” w wypadkach nagłych, a także gdy na podstawie uprzednio zebranych informacji jest oczywiste, że import jest potrzebny.

3. W wypadkach określonych przepisami szczególnymi i w trybie w nich ustalonym zezwoleń na zakup za granicą towarów przeznaczonych do odprzedaży ludności udziela Minister Handlu Wewnętrznego.

4. Jednostki zbytu i zjednoczenia wiodące powinny przedstawiane im projekty umów (zamówień) co do zakupu towarów za granicą dokładnie analizować z punktu widzenia potrzeby importu, a w szczególności z punktu widzenia możliwości zastąpienia towarów, które mają być kupione za granicą, towarami produkcji krajowej, i wydawać opinie niezwłocznie po otrzymaniu projektu umowy (zamówienia). Wydając opinię negatywną, jednostka zbytu lub zjednoczenie wiodące powinny wskazać jednocześnie przedsiębiorstwo, które może dostarczyć towary tego samego rodzaju.

5. Jeżeli o zakupach za granicą lub sprzedaży za granicę niektórych towarów wydane zostały przepisy szczególne, wytyczne postępowania zawarte w ust. 1—4 stosuje się w zakresie nie uregulowanym przepisami szczególnymi.

Rozdział 2.

Zawieranie umów.

§ 5. 1. Umowy należy zawierać stosownie do potrzeb na dostarczenie towarów jednorazowo lub częściami, w okresach rocznych, krótszych lub dłuższych od roku albo w okresie kilku lat.

2. Zawieranie umów o dostarczanie towarów w okresie kilku lat jest wskazane w szczególności:

- 1) w celu stworzenia podstawy produkcji wieloletniej,
- 2) przy opracowywaniu planu realizacji postępu technicznego,
- 3) w obrocie związanym z międzynarodową kooperacją przemysłową.

3. W umowach należy zamieszczać wszystkie dane konieczne do należytego wykonania świadczenia, a w razie potrzeby zastrzec sobie prawo określania w terminach późniejszych rozmiarów poszczególnych świadczeń częściowych, terminu spełnienia każdego z nich, kształtu, wymiaru lub innych właściwości towaru albo miejsca jego wydania. Jeżeli towar powinien mieć właściwości określone Polskimi Normami (§ 4 ogólnych warunków umów sprzedaży towarów pochodzących z importu), sprzedawca może uzależnić przyjęcie zamówienia od określenia przez kupującego cech towaru w języku polskim i w sposób, w jaki mogłyby one być ujęte kontraktem.

4. Przedsiębiorstwo importowe może odmówić zakupu za granicą towaru według cech określonych w obowiązującej w kraju normie tylko wtedy, gdy nabycie takiego towaru nie jest możliwe, lub ze względu na ustalenia zawarte w państwowym planie importu.

5. Przedsiębiorstwa powinny w miarę możliwości zawierać umowy w takich terminach, aby mogły one stanowić podstawę rocznego planu techniczno-ekonomicznego.

6. Ilość i terminy dostarczenia towarów należy ustalać w sposób zapewniający zaspokojenie potrzeb zamawiającej jednostki, tak aby nie powstawały zapasy nieprawidłowe.

§ 6. 1. Umowy należy zawierać w formie aktu podpisanego przez obie strony bądź w drodze pisemnego potwierdzenia przyjęcia zamówienia, złożonego na piśmie przez drugą stronę. Jeżeli jednostka gospodarki uspołecznionej, zobowiązana do zawarcia umowy, nie odpowiada na złożoną jej ofertę, jej milczenie uważa się za przyjęcie oferty. W ta-

kim wypadku umowę poczytuje się za zawartą z upływem czterech dni od otrzymania oferty.

2. Gdy umowa zawarta zostaje w trybie określonym w § 5 ust. 3 ogólnych warunków umów sprzedaży towarów przeznaczonych na eksport lub w § 5 ust. 3 ogólnych warunków umów sprzedaży towarów pochodzących z importu, kupujący (przy eksporcie) lub sprzedawca (przy imporcie) powinni sprawdzić treść pełnomocnictwa osoby podpisującej kontrakt w celu ustalenia, czy jest ona upoważniona do zawarcia umowy.

3. Jeżeli jednostka gospodarki uspołecznionej, której inna jednostka gospodarki uspołecznionej złożyła zamówienie, nie jest zobowiązana do zawarcia umowy, powinna ona zawiadomić o tym składającego zamówienie niezwłocznie po jego otrzymaniu. W razie zaniedbania zawiadomienia ponosi ona odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę.

4. Jeżeli umowa zobowiązuje do wytworzenia towarów oznaczonych tylko co do gatunku oraz ich dostarczenia częściami albo periodycznie, także w ramach kooperacji przemysłowej, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o umowie dostawy.

§ 7. I. W wypadku określonym w art. 398 § 2 Kodeksu cywilnego po upływie 14 dni od otrzymania odpowiedzi odmownej kupujący nie może już żądać ustalenia treści umowy przez komisję arbitrażową; jeżeli jednak nie upłynął jeszcze termin, w ciągu którego umowa powinna być zawarta (art. 397 Kodeksu cywilnego), kupujący może złożyć nowe zamówienie i w razie otrzymania odpowiedzi odmownej również na nowe zamówienie wystąpić ze sporem przedumownym w ciągu 14 dni od jej otrzymania.

2. Jednostka nadrzędna sprzedawcy, na uzasadniony wniosek kupującego, powinna przedłużyć termin do zawarcia umowy (art. 397 Kodeksu cywilnego), chyba że ważne względy gospodarcze przemawiają za odmową przedłużenia okresu, w ciągu którego sprzedawca obowiązany jest zawrzeć umowę.

§ 8. W zamówieniu należy zamieszczać w szczególności następujące dane:

- 1) nazwę i adres sprzedawcy lub jednostki właściwej do przyjmowania zamówień w imieniu sprzedawcy,
- 2) nazwę i adres kupującego, ze wskazaniem nadzorującego ministerstwa i zjednoczenia (jednostki równorzędnej),
- 3) numer i datę zamówienia,
- 4) ilość towarów, które mają być dostarczone,
- 5) określenie towaru według obowiązującej nomenklatury cennikowej, ze wskazaniem symbolu Jednolitego wykazu wyrobów, klasy, gatunku, przekroju, profilu, wymiaru itp., numeru Polskiej Normy lub normy branżowej, jeżeli została ustalona,
- 6) cenę, z podaniem numeru i pozycji obowiązującego cennika, a jeżeli towar nie jest objęty obowiązującym cennikiem — cenę ustaloną przez właściwy organ, ze wskazaniem tego organu oraz numeru i daty decyzji,
- 7) numer i datę rozdzielnika lub uzgodnienia dostaw, ze wskazaniem jednostek, które rozdzielnik lub uzgodnienie sporządziły, jeżeli umowa ma być wykonana w ramach rozdzielnika lub uzgodnienia,
- 8) termin odbioru lub wysyłki, ze wskazaniem ilości towarów, które w poszczególnych terminach mają być dostarczone,
- 9) sposób i miejsce dostawy (koleją, transportem samochodowym lub wodnym, nazwą stacji kolejowej, portu lub innego miejsca przeznaczenia, bocznicy itp.),
- 10) nazwę jednostki, którą należy zawiadomić o dokonaniu wysyłki lub przygotowaniu towaru do wydania ze składu,
- 1) nazwę jednostki, której należy przesłać rachunek (fakturę),

12) nazwę i siedzibę banku finansującego, numer rachunku bankowego, a jeżeli pokrycie należności ma nastąpić ze środków budżetowych — właściwą podziałkę klasyfikacji budżetowej; jeżeli zamówienie dotyczy inwestycji, należy podać także rodzaj inwestycji,

13) jeżeli zamówienie dotyczy towarów przeznaczonych na inwestycje, kapitalne remonty lub na zadania priorytetowe, należy w nim podać cel, na jaki towar będzie przeznaczony,

14) terminy zwrotu lub odbioru opakowań wypożyczonych,

15) podpis zamawiającego.

§ 9. 1. W razie braku ustalonej ceny, w zamówieniu należy zamieścić wzmiankę, że cena zostanie ustalona w obowiązującym trybie.

2. W wypadkach, w których obowiązujące przepisy zezwalają na umowne ustalenie ceny, przed przyjęciem zamówienia należy uzgodnić cenę lub podstawy do jej ustalenia.

§ 10. 1. W razie potrzeby w zamówieniu należy także:

- 1) powołać się na katalog,
- 2) wskazać warunki techniczne, jakim towar powinien odpowiadać, z ewentualnym dołączeniem rysunków technicznych, lub — w uzasadnionych wypadkach — termin, w jakim warunki techniczne i rysunki techniczne zostaną dostarczone,
- 3) umieścić zastrzeżenie, że odbiór lub wysyłka mają być poprzedzone badaniem technicznym, ze wskazaniem, gdzie i na czyj koszt badanie będzie przeprowadzone, lub że ma być dołączony atest stwierdzający fakt przeprowadzenia określonych prób i badań i podający ich wynik lub certyfikat,
- 4) podać termin odbioru jakościowego,
- 5) zażądać specjalnego opakowania,
- 6) wskazać jednostkę, której ma być wysłana kopia rachunku (faktury),
- 7) podać warunki gwarancji,
- 8) określić sposób zapłaty.

2. Do zamówienia należy dołączyć:

- 1) asygnaty, jeżeli stanowią podstawę zamówienia,
- 2) protokół awarii, podpisany przez kierownika i głównego (starszego) księgowego, jeżeli rzeczy mają być dostarczone w związku z awarią.

3. Strony powinny ze szczególną starannością i w sposób szczegółowy określać cechy jakościowe zamawianego towaru, ewentualnie jego przeznaczenie oraz sposób jego opakowania i oznakowania. W razie powstania w tym względzie wątpliwości, sprzedawca powinien niezwłocznie porozumieć się z kupującym w celu wyraźnego sprecyzowania jego zażądań.

4. Gdy rodzaj towaru i szczególne okoliczności to uzasadniają, ilość towaru i jakość towaru mogą w umowie być określone w granicach „od — do”.

§ 11. Jeżeli w zamówieniu określony został w sposób wystarczający przedmiot umowy i termin, w jakim towar ma być dostarczony, nie należy odmawiać przyjęcia zamówienia jedynie z tego powodu, że nie zostały w nim zamieszczone inne dane. Sprzedawca może jednak przyjąć zamówienie pod warunkiem, że kupujący załączy w wyznaczonym terminie asygnaty lub powoła się na rozdzielnik, lub poda inne dane, o jakich mowa w § 8 i § 10, o ile są niezbędne do wykonania zamówienia.

§ 12. 1. Zamówienia należy składać właściwym przedsiębiorstwom. Jeżeli w cennikach, katalogach lub innych publikacjach zastrzeżono, że do przyjmowania zamówień na towary danego rodzaju właściwa jest wyłącznie jednostka w nich wymieniona, zamówienia należy składać tej jednostce. Przepis § 6 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Przedsiębiorstwom przemysłowym i hurtowniom zamówienia należy składać w dwóch egzemplarzach. Jednostkom właściwym do przyjmowania zamówień, które ma-

ją być wykonywane przez inne jednostki, zamówienia należy składać w 4 egzemplarzach.

§ 13. 1. Jednostki zbytu powinny zawierać umowy bezpośrednio z producentami, dokonywać uzgodnień dostaw z jednostkami nadrzędnymi producentów, prowadzić skup i zakupy z importu.

2. Jednostki zbytu, centrale zaopatrzenia i inne jednostki gospodarki uspołecznionej, do których zakresu działania należy zbyć towarów wytwarzanych przez inne jednostki albo ich zaopatrywanie, powinny zawierać umowy we własnym imieniu i na własny rachunek, chyba że zawarły z tymi przedsiębiorstwami umowy agencyjne.

3. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się również w wypadkach, gdy jednostki, między którymi miałyby być zawarta umowa, są zgrupowane lub nadzorowane przez to samo zjednoczenie albo objęte są tym samym porozumieniem gospodarczym.

§ 14. W celu zorganizowania obrotu towarami, zjednoczenia mogą w szczególności:

- 1) w zawartych z przedsiębiorstwami handlu zagranicznego umowach (porozumieniach) ustalić tryb i terminy, w jakich zgrupowane w nich jednostki gospodarki uspołecznionej albo jednostki gospodarki nie uspołecznionej, objęte tym samym porozumieniem gospodarczym, dostarczą przedsiębiorstwom handlu zagranicznego określone towary albo zawrą z nimi umowy dostawy lub umowy sprzedaży na warunkach określonych w porozumieniu; zjednoczenie, które takie przyrzeczenie uczyniło, odpowiedzialne jest za szkodę, którą druga strona porozumienia ponosi przez to, że jednostka określona w tym porozumieniu nie dostarczyła towaru lub odmówiła jego przyjęcia albo odmówiła zawarcia umowy; jeżeli w porozumieniu zastrzeżono karę umowną, zjednoczenie obowiązane jest do zapłaty kary; w porozumieniach nie można ustalać warunków umów, jakie powinny być zawarte, sprzecznych z ogólnymi warunkami umów lub z ogólnymi warunkami umów ustalonymi przez właściwe organy dla towarów poszczególnych branż;
- 2) w ramach uprawnień wynikających z ich statutów lub z innych przepisów zawrzeć umowę w imieniu przedsiębiorstwa lub nałożyć na przedsiębiorstwo obowiązek zawarcia z inną oznaczoną jednostką gospodarki uspołecznionej umowy sprzedaży lub umowy dostawy, z jednoczesnym określeniem przedmiotu umowy oraz terminu, w którym ma być zawarta (uzgodnienie dostaw);
- 3) zobowiązać się do dostarczenia towarów we własnym imieniu i na własny rachunek i w celu wykonania tego zobowiązania dokonać we własnym imieniu i na własny rachunek zakupów u innych jednostek gospodarki uspołecznionej albo od osób nie będących takimi jednostkami.

§ 15. 1. Jeżeli obowiązek zawarcia umowy wynika z przepisów o rozdzielnictwie, uzgodnień dostaw lub zarządzenia jednostki nadrzędnej wydanego w innej formie w ramach uprawnień wynikających ze statutu zjednoczenia lub z innych przepisów, zamówienie należy przyjąć zgodnie z żądaniem kupującego albo na całą ilość towaru i na cały okres objęty rozdzielnikiem, uzgodnieniem lub zarządzeniem, albo — jeżeli kupujący tak żąda — tylko na ich część.

2. Jeżeli zamówienie na całą ilość towarów lub na ich część złożone zostało po upływie terminu ustalonego w uzgodnieniu lub zarządzeniu albo wynikającego z przepisów o rozdzielnictwie, zamówienie mimo to należy przyjąć, jeżeli jego wykonanie jest możliwe i nie narazi sprzedawcy na straty.

3. W innych wypadkach niż wymienione w ust. 1 zamówienia należy przyjmować, gdy wykonanie umowy będzie możliwe w ramach ustalonego i zatwierdzonego we wła-

ściwym trybie planu jednostki gospodarki uspołecznionej, bez naruszenia obowiązujących przepisów lub zobowiązań zaciągniętych uprzednio względem innych osób.

§ 16. 1. W razie otrzymania w tym samym czasie dwu lub więcej zamówień należy przede wszystkim przyjąć zamówienia na towary przeznaczone na eksport, dostarczane w ramach międzynarodowej kooperacji przemysłowej i na inne cele uznane przez Radę Ministrów za priorytetowe.

2. Zamówienie złożone w ramach rezerwy bilansowej na cele eksportowe należy przyjąć do wykonania w żądanym terminie, nawet jeżeli spowoduje to opóźnienie wykonania innych umów, z wyjątkiem umów korzystających z pierwszeństwa. O powstałej przeszkodzie należy niezwłocznie zawiadomić jednostkę, której towar nie będzie mógł być dostarczony w terminie, proponując jednocześnie nowy termin dostarczenia towaru.

§ 17. 1. Zgodnie z art. 66 Kodeksu cywilnego składający zamówienie oznaczyć może termin, w ciągu którego związany jest ofertą (zamówieniem).

2. Odpowiedzi na zamówienie należy udzielać niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 14 dni od jego otrzymania, a jeżeli złożone zostało w związku z awarią albo dotyczy towarów przeznaczonych na eksport lub na zaopatrzenie produkcji eksportowej — najpóźniej w ciągu 3 dni, jeżeli towary mają być dostarczone ze składu jednostki, która otrzymała zamówienie, lub w ciągu 7 dni — jeżeli towary muszą być dostarczone przez inną jednostkę.

3. Jeżeli jednostka, której złożono zamówienie, nie może w terminach określonych w ustępie poprzedzającym udzielić odpowiedzi wobec konieczności zbadania możliwości zakupu towaru za granicą albo jego wytworzenia w kraju, obowiązana jest zawiadomić o tym zamawiającego przed upływem powyższych terminów i — gdy zachodzi tego potrzeba — zaproponować przedłużenie terminu, w ciągu którego zamawiający związany będzie zamówieniem (art. 66 § 1 i § 2 Kodeksu cywilnego).

§ 18. 1. Jeżeli jednostka, której złożono zamówienie, odmawia jego przyjęcia, zapowiedziała udzielenie odpowiedzi w terminie późniejszym albo gdy nie uzgodniono warunków umowy, zamawiający może bezpośrednio lub za pośrednictwem swej jednostki nadrzędnej zwrócić się do jednostki nadrzędnej drugiej strony o wydanie odpowiednich zarządzeń lub — w wypadkach przewidzianych obowiązującymi przepisami — do właściwej komisji arbitrażowej o rozpoznanie sporu przedumownego.

2. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w razie nieudzielenia odpowiedzi w terminach określonych w § 17, chyba że milczenie jednostki gospodarki uspołecznionej uważa się za przyjęcie zamówienia (§ 6 ust. 1).

Rozdział 3.

Wykonywanie umów.

§ 19. Zobowiązania wynikające z umów należy wykonywać z należytą starannością, a wykonanie ich kontrolować bieżąco. W tym celu sprzedawcy i kupujący powinni prowadzić w formie rejestrów lub kartotek ewidencję zawartych umów w taki sposób, aby na jej podstawie można było w każdym czasie stwierdzić:

- 1) jakie umowy zostały zawarte, jakie zostały w nich ustalone terminy dostarczenia towarów, czy i kiedy towary zostały dostarczone, a jeżeli nie zostały dostarczone w terminie, czy sprzedawca (kupujący) został wezwany do wykonania zobowiązania i czy podjęte zostały kroki dla ściągnięcia kar umownych i odszkodowań,
- 2) jakie otrzymana lub zgłoszona reklamacje z tytułu wad towaru, kiedy wysłane zostało zawiadomienie o wadach,

jak została załatwiona reklamacja i ewentualnie jakie kupujący poczynił kroki dla ściągnięcia należnych kar i odszkodowań oraz realizacji innych praw z tytułu rękojmi i gwarancji.

§ 20. 1. Towar należy przed jego wydaniem zbadać, sprawdzić jego ilość oraz czy odpowiada normie i zawartej umowie, czy został skompletowany i nie posiada wad fizycznych, czy załączone zostały do niego przewidziane w przepisach lub umowie instrukcje, atesty, karty gwarancyjne itp.

2. W dokumencie (karcie) gwarancyjnym powinna być zamieszczona osobna rubryka, w której przy odprzedaży należy wpisywać datę wydania towaru kupującemu, datę zgłoszenia uprawnień z tytułu gwarancji i datę, w której wady usunięto lub towar wymieniono.

§ 21. W razie zajścia trudności mogących spowodować zwłokę lub niemożność wykonania umowy, należy niezwłocznie zawiadomić o tym drugą stronę.

§ 22. 1. Ilość i jakość towarów otrzymywanych od sprzedawcy należy zbadać w sposób i w terminach przyjętych w danych stosunkach i w razie ujawnienia braków lub wad bez zwłoki zgłosić z tego tytułu reklamację.

2. O stwierdzeniu braków lub wady należy sprzedawcę zawiadomić niezwłocznie, także w wypadku, gdy rzecz objęta została gwarancją lub dołączono do niej atest.

§ 23. 1. W razie stwierdzenia braków lub wad, należy niezwłocznie sporządzić protokół przy udziale przedstawiciela sprzedawcy, jeżeli jest obecny. W razie nieobecności przedstawiciela sprzedawcy, protokół powinien być sporządzony przez powołaną przez kupującego komisję w składzie co najmniej trzech osób.

2. W razie stwierdzenia braków lub wad w nieobecności sprzedawcy, o ich ujawnieniu należy zawiadomić sprzedawcę niezwłocznie telegraficznie lub telefonicznie.

3. Sprzedawca, który zamierza dokonać oględzin towaru, powinien zawiadomić o tym kupującego telegraficznie lub telefonicznie najpóźniej następnego dnia po otrzymaniu zawiadomienia (ust. 2), podając termin przybycia przedstawiciela. Termin ten nie może przekraczać 3 dni.

4. Kupujący, który nie dokonał czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, nie traci uprawnień z tytułu rękojmi za wady, jeżeli fakt istnienia wad wykaże w inny sposób.

§ 24. 1. W protokołach stwierdzających braki lub wady należy zamieszczać w szczególności następujące dane:

- 1) datę i miejsce sporządzenia protokołu,
- 2) imiona, nazwiska i stanowiska osób obecnych przy stwierdzeniu braków lub wad,
- 3) nazwę sprzedawcy oraz nazwę i adres producenta, jeżeli jest znany, a dostawa nastąpiła ze składu jednostki zbytu lub jednostki handlowej,
- 4) datę nadania przesyłki do przewozu na stacji (przystani), datę nadejścia przesyłki na stację (przystań) przeznaczenia lub datę przyjęcia towaru przez kupującego na skład, jeżeli datę odbiór dokonany został w zakładzie kupującego,
- 5) numer wagonu i listu przewozowego oraz ewentualnie numer faktury sprzedawcy,
- 6) wzmiankę o stanie wagonu i plomb,
- 7) sposób sprawdzenia wagi (ilości),
- 8) dokładne określenie przedmiotu umowy (klasy, gatunku, wymiarów itp.),
- 9) ilość towarów według dokumentów przewozowych lub faktury sprzedawcy i ilość rzeczywiście otrzymaną oraz ilość brakującą lub uszkodzoną,
- 10) opis stanu opakowania i sposobu zapakowania, stopnia zapełnienia opakowania, jeżeli towar został dostarczony w opakowaniu,
- 11) ilość zbadanych jednostek towaru w celu określenia jakości, ilość towarów zakwalifikowanych jako nie nada-

jące się do wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem, ilość towarów zakwalifikowanych do przyjęcia po obniżonej cenie oraz wysokość proponowanej lub uzgodnionej obniżki ceny,

- 12) dokładny opis sposobu ustalenia wad oraz stwierdzonego stanu faktycznego, w szczególności rodzaju wad fizycznych, braków ilościowych lub uszkodzeń, z ewentualnym podaniem przyczyn ich powstania, a w razie niekompletności dostawy — dokładne określenie brakujących części, odchyżeń od obowiązujących norm lub warunków technicznych zastrzeżonych w umowie albo od próbki, sposób przechowywania, jeżeli badanie dokonywane jest w składzie kupującego,
- 13) treść zarzutów zgłoszonych przez przedstawiciela kupującego i wyjaśnień udzielonych przez przedstawiciela sprzedawcy — jeżeli jest obecny przy sporządzaniu protokołu; jeżeli przedstawiciel sprzedawcy nie jest obecny, mimo że był zawiadomiony, należy o tym zamieścić w protokole odpowiednią wzmiankę,
- 14) opis pobranych próbek, ze wskazaniem sposobu ich pobrania i zabezpieczenia, jeżeli próbki zostały pobrane,
- 15) opinię biegłego, jeżeli był wzywany,
- 16) ewentualne zastrzeżenia osób obecnych przy sporządzaniu protokołu,
- 17) podpisy osób obecnych przy sporządzaniu protokołu.

2. Zawiadomienia o wadach należy doręczać w drodze pisemnej; może ono nastąpić w szczególności przez doręczenie sprzedawcy protokołu, w którym stwierdzono wady, albo jego odpisu. W protokole można również określić żądania, jakie kupujący zgłasza z tytułu rękojmi lub gwarancji.

*§ 25. Prawa służące kupującemu należy wykonywać w sposób, jaki w konkretnej sytuacji jest z punktu widzenia gospodarki narodowej najbardziej celowy. W szczególności należy się kierować następującymi wytycznymi:

- 1) w razie otrzymania towarów wadliwych, należy w krótkim czasie (w zasadzie nie później niż przed upływem terminu zapłaty ceny) zawiadomić sprzedawcę, z jakich praw kupujący korzysta, czy towar zatrzymuje za odpowiednio niższą cenę, czy stawia sprzedawcy do dyspozycji i żąda dostarczenia zamiast towaru wadliwego towaru wolnego od wad lub usunięcia wady, czy odstępuje od umowy;
- 2) nie należy w zasadzie wyrażać zgody na przyjęcie towaru wadliwego, chyba że towar nadaje się do wykorzystania bez obniżenia jakości planowanej produkcji albo na inne cele, a jeżeli przeznaczony jest do odprzedaży — gdy nadaje się do odprzedaży po odpowiednio niższej cenie, jako towar niższego gatunku;
- 3) jeżeli sprzedawca odrzucił reklamację co do wad, uznał ją z zastrzeżeniami lub zastrzegł sobie termin do złożenia oświadczenia albo nie złożył oświadczenia, gdy jest to potrzebne dla zabezpieczenia dowodów, kupujący powinien zażądać przeprowadzenia ekspertyzy przez organ, który zgodnie z obowiązującymi przepisami jest właściwy do przeprowadzania takich ekspertyz;
- 4) ekspertyzę, o której mowa w pkt 3, należy przeprowadzić natychmiast, jeżeli towar podlega szybkiemu zepsuciu albo ma być niezwłocznie użyty lub odprzedany;
- 5) jeżeli ekspertyza potwierdzi, że towar ma wady, należy zażądać od sprzedawcy zwrotu kosztów ekspertyzy;
- 6) w wypadkach przewidzianych we właściwych przepisach, zwracając sprzedawcy towary wadliwe, należy je oznaczyć na koszt sprzedawcy w sposób uniemożliwiający skierowanie ich do innego kupującego bez przerobienia, dokonania poprawek lub przeklasyfikowania.

§ 26. 1. Jeżeli kupujący żąda wprowadzenia do umowy zastrzeżenia, że będzie mógł w terminach późniejszych oznaczyć kształt, wymiary lub inne właściwości towaru albo miejsce wydania, należy wyrażać na to zgodę, chyba że żądania kupującego są gospodarczo nie uzasadnione.

2. Jeżeli w umowie inaczej nie ustalono, oznaczenie ilości, kształtu, wymiaru i innych właściwości towaru (§ 5 ust. 3) powinno nastąpić na 45 dni przed terminem dostarczenia towaru, a oznaczenie dotyczące tylko miejsca, w którym towar ma być dostarczony, nie później niż na 15 dni przed terminem dostarczenia towaru, chyba że w danych stosunkach przyjęte są inne terminy.

§ 27. 1. O dokonaniu zmiany lub rozwiązaniu umowy sprzedaży towarów objętych rozdzielnikiem lub asygnatą należy niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę zbytu.

2. Jeżeli umowa została zawarta na podstawie rozdzielnika (asygnaty), upoważniającego do nabycia określonych towarów w oznaczonym w nim okresie, a sprzedawca nie dostarczył tych towarów przed jego upływem, umowa nie wygasa i podlega wykonaniu w następnym okresie; sprzedawca obowiązany jest w takim wypadku zapłacić kary za zwłokę za okres do dnia faktycznego dostarczenia towarów.

3. W wypadku określonym w ustępie poprzedzającym strony powinny wyrazić zgodę na zmianę umów zawartych na podstawie rozdzielników (asygnat) na okres następny, jeżeli ogólna ilość towaru, jaka miałyby być dostarczona w tym okresie, wraz z towarami, które sprzedawca obowiązany był dostarczyć na podstawie umów zawartych w okresie poprzednim, byłaby większa od przyznanej kupującemu na ten okres, a sprzedawca nie ma możliwości dostarczenia takiej ilości towaru.

§ 28. 1. Przed wydaniem towaru przedstawicielowi kupującego należy zażądać przedstawienia upoważnienia do odbioru i stwierdzić tożsamość osoby upoważnionej. Upoważnienie powinno być sporządzone na blankiecie kupującego lub przedsiębiorstwa odbierającego towar w jego imieniu i podpisane pod pieczętką przez osoby uprawnione. W upoważnieniu powinien być określony towar, który ma być odebrany, oraz termin ważności upoważnienia. Przedsiębiorstwo odbierające towar w imieniu kupującego powinno wykazać się jego upoważnieniem.

2. Oryginał upoważnienia należy załączyć do pokwitowania na wydany towar.

3. Jeżeli osoba odbierająca towar legitymuje się upoważnieniem stałym, należy zanotować na pokwitowaniu datę, numer upoważnienia, nazwisko osoby, która upoważnienie podpisała, oraz imię i nazwisko dowodu osobistego osoby, która towar odebrała.

§ 29. Jeżeli sprzedawca nie dostarczył w terminie towaru, niezależnie od żądania wykonania zobowiązania należy żądać naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki, a co najmniej zapłaty kary umownej za zwłokę. Należnych kar za zwłokę należy dochodzić co 30 dni za okres ubiegły.

§ 30. 1. Zgodnie z artykułem 484 Kodeksu cywilnego kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Mimo to gdy jest to konieczne dla dochodzenia praw w stosunku do kontrahenta zagranicznego, sprzedawcy (przy eksporcie) i kupujący (przy imporcie) powinni na żądanie przedsiębiorstwa handlu zagranicznego wykazać w miarę możliwości wysokość szkody faktycznie poniesionej, dostarczyć dokumenty potrzebne do jej uzasadnienia i za zwrotem kosztów udzielić mu także wszelkiej innej pomocy.

2. Jeżeli wysokość należnych roszczeń odszkodowawczych (odszkodowania na zasadach ogólnych lub kar) przewyższa 50.000 zł z tytułu jednej partii towaru albo z tytułu niewykonania w całości lub w części umowy, zaniechanie ich dochodzenia w całości lub w części lub wyrażenie zgody na obniżenie kary umownej dopuszczalne jest tylko za pisemną zgodą jednostki nadrzędnej, zawierającą uzasadnienie; nie należy zwalniać od obowiązku zapłaty odszkodowań,

jeżeli sprzedawca po raz drugi w ciągu ostatnich 12 miesięcy powołuje się na nadzwyczajne przeszkody, które utrudniły mu wykonanie zobowiązania, lub jeżeli w razie zaniechania dochodzenia odszkodowania nie zostałyby kupującemu wynagrodzone faktycznie poniesione szkody.

3. W razie gdy należność pieniężna przypada jednostce państwowej od jednostki, która nie jest jednostką państwową, zaniechanie dochodzenia odszkodowania dozwolone tylko pod warunkiem zachowania przepisów dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacie należności państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 92).

§ 31. Strony mogą zawierać umowy określające, że w ich stosunkach wzajemnych zamówienia będą składane w szczególności w trybie, albo ustalać inne warunki umów sprzedaży lub umów dostawy, które mogą być w przyszłości pomiędzy nimi zawarte (porozumienia w sprawie kooperacji). W umowach sprzedaży i umowach dostawy strony powoływać się mogą na takie porozumienia, z zastrzeżeniem przepisu § 2 zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 13 lutego 1967 r. w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr 12, poz. 64).

§ 32. Kupujący, który na podstawie § 3 ust. 2 ogólnych warunków umów sprzedaży towarów pochodzących z importu zamierza odstąpić od umowy, powinien uprzednio porozumieć się ze sprzedawcą w celu ustalenia, jakie w razie odstąpienia od umowy sprzedawca poniesie szkody w związku z koniecznością rozwiązania kontraktu lub odprzedaży towarów zakupionych za granicą, a następnie sprawę odstąpienia od umowy przedstawić swej jednostce nadrzędnej w celu uzyskania jej opinii.

§ 33. 1. Towary pochodzące z importu, których kupujący nie przyjął z powodów, za które odpowiedzialność ponosi sprzedawca, jeżeli nie zostały zwrócone kontrahentowi lub odprzedane za granicę, przedsiębiorstwo handlu zagranicznego powinno sprzedać w trybie określonym uchwałą nr 3 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1964 r. w sprawie upłynienia zbędnych i nadmiernych zapasów niektórych przedmiotów (Monitor Polski z 1964 r. Nr 5, poz. 22 i z 1966 r. Nr 19, poz. 104) albo w trybie określonym w przepisach dotyczących przekazywania przedmiotów urządzenia trwałego, jeżeli towar zakupiony został z przeznaczeniem na inwestycje.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do towarów zakupionych na eksport, które nie mogły być wyeksportowane lub zostały przez kontrahenta zwrócone z powodów, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności.

§ 34. 1. Zgodnie z art. 567 Kodeksu cywilnego kupujący, który odstępuje od umowy albo żąda dostarczenia towaru wolnego od wad zamiast wadliwego, nie może odesłać rzeczy bez uprzedniego porozumienia się ze sprzedawcą i obowiązany jest postarać się o jej przechowanie na koszt sprzedawcy, dopóki w normalnym toku czynności sprzedawca nie będzie mógł postąpić z towarem według swego uznania.

2. Jeżeli towar został uszkodzony w czasie transportu, na żądanie sprzedawcy i na jego koszt kupujący powinien, w miarę możliwości, współdziałać ze sprzedawcą w celu zabezpieczenia wadliwego towaru przed dalszym pogorszeniem przy jego przesortowaniu i usuwaniu wad.

3. Przepisy § 25 stosuje się również w wypadku, gdy towar został uszkodzony w czasie transportu, a niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia ponosi sprzedawca.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
w z. T. Gede